

“Από το φως της Ευρέσεως στη ζώσα μνήμη της Τήνου”

(150 χρόνια Τηνιακής παρουσίας στην Αθήνα)

Σήμερα δεν γιορτάζουμε απλώς μια επέτειο. Σήμερα τιμούμε την πίστη, μνημονεύουμε την ιστορία και ανανεώνουμε τη μνήμη αλλά και την ευθύνη μας απέναντι σε έναν θεσμό που επί ενάμιση αιώνα συνοδεύει τον Τηνιακό πολιτισμό στην πρωτεύουσα και πέρα από αυτήν.

Ημέρα της ευρέσεως της Αγίας Εικόνας του Ευαγγελισμού της Παναγίας της Τήνου δεν είναι τυχαία. Είναι ημέρα που συνδέει το θείο με το ανθρώπινο, την πίστη με την ιστορία, το νησί με το έθνος. Και μέσα σε αυτή τη βαθιά συμβολική στιγμή, η φετινή ιδιαίτερη χρονιά με τη συμπλήρωση 150 χρόνων από την ίδρυση της Αδελφότητα των εν Αθήναις Τηνίων αποκτά ξεχωριστό νόημα.

Η εύρεση της Αγίας Εικόνας το 1823 υπήρξε γεγονός όχι μόνο θρησκευτικό αλλά και εθνικό. Σε μια Ελλάδα που αγωνιζόταν να σταθεί όρθια, η Παναγία της Τήνου έγινε σύμβολο ελπίδας, προστασίας και ενότητας. Έγινε πνευματικό στήριγμα ενός λαού που μόλις γεννιόταν και που πάλευε να συγκροτήσει ένα ελεύθερο κράτος.

Μέσα σε αυτό το ιστορικό και πνευματικό πλαίσιο, λίγες δεκαετίες αργότερα, το 1876, ιδρύεται και η Αδελφότητα των εν Αθήναις Τηνίων. Ένας θεσμός που δεν γεννήθηκε από τυπική ανάγκη, αλλά από βαθύ συναίσθημα καταγωγής, από την ανάγκη των Τηνίων της Αθήνας να παραμείνουν ενωμένοι, να στηρίζουν ο ένας τον άλλον, να διατηρούν ζωντανή την παράδοση, την πίστη και την πολιτισμική τους ταυτότητα.

Επιτρέψτε μου, σε αυτό το σημείο, να κάνω μια πιο προσωπική κατάθεση. Όχι γιατί η σημερινή ημέρα αφορά το πρόσωπο του ομιλητή — αλλά γιατί η Τήνος, η Παναγία και η Αδελφότητα μάς διδάσκουν ότι η συλλογική μνήμη περνά πάντα μέσα από τις προσωπικές διαδρομές.

Η δική μου σχέση με την Τήνο δεν είναι μόνο σχέση καταγωγής ή συναισθήματος. Είναι σχέση μαθητείας. Σπουδάζοντας Θεολογία, έμαθα να προσεγγίζω την πίστη όχι μόνο ως βίωμα, αλλά και ως λόγο, ως ιστορία, ως πολιτισμό. Και η Τήνος υπήρξε — και παραμένει — ένα μοναδικό θεολογικό και πνευματικό εργαστήριο.

Η Παναγία της Τήνου δεν είναι απλώς ένα λατρευτικό σύμβολο. Είναι παρουσία μέσα στον χρόνο. Είναι η γέφυρα ανάμεσα στο θαύμα και την καθημερινότητα, ανάμεσα στον άνθρωπο που πονά και στον άνθρωπο που ελπίζει. Και αυτή η γέφυρα δεν χτίστηκε μόνο το 1823· χτίζεται καθημερινά, με τα τάματα, τα βήματα, τα δάκρυα και τις προσευχές χιλιάδων ανθρώπων.

Ως δημοσιογράφος, είχα την ιδιαίτερη τιμή να συμμετάσχω ενεργά στον εορτασμό των 200 χρόνων από την εύρεση της Αγίας Εικόνας. Να καταγράψω, να αφουγκραστώ, να αφιερώσω χρόνο σε αυτό το γεγονός που ξεπερνά κάθε επέτειο. Και τότε συνειδητοποίησα κάτι βαθύτερο: ότι η Τήνος δεν «θυμάται» απλώς την ιστορία της — τη ζει.

Την είδα στα πρόσωπα των προσκυνητών.

Την άκουσα στις αφηγήσεις των ντόπιων.

Την ένιωσα στη σιωπή της πομπής, αλλά και στον παλμό της κοινότητας.

Και κατάλαβα ότι αυτό που κάνει την Τήνο μοναδική δεν είναι μόνο το Ιερό της, αλλά οι δεσμοί που γεννά. Δεσμοί που δεν λύνονται με την απόσταση, τον χρόνο ή την αλλαγή της ζωής.

Σε αυτό συνέβαλε και συνεχίζει να συμβάλει η Αδελφότητα.

Η Αδελφότητα υπήρξε από την πρώτη στιγμή κάτι περισσότερο από ένα σωματείο. Υπήρξε σπίτι, καταφύγιο, σχολείο αξιών. Στήριξε νέους ανθρώπους που ήρθαν στην Αθήνα αναζητώντας πρόοδο. Βοήθησε οικογένειες σε δύσκολες στιγμές. Διατήρησε δεσμούς με το νησί, όταν οι αποστάσεις ήταν πραγματικά μεγάλες και οι συνθήκες δύσκολες.

Σε αυτά τα 150 χρόνια, η Αδελφότητα περπάτησε παράλληλα με την ιστορία της νεότερης Ελλάδας. Είδε πολέμους και ειρήνη, φτώχεια και ανάπτυξη, μετανάστευση και επιστροφή. Και όμως, μέσα από όλες τις αλλαγές, παρέμεινε σταθερή στις αρχές της:

στην αλληλεγγύη,
στην προσφορά,
στην πίστη,

Και κυρίως στην αγάπη για την Τήνο.

Η Τήνος, άλλωστε, δεν είναι απλώς ένας τόπος. Είναι ιδέα και παράδοση. Είναι το νησί της Παναγίας, αλλά και το νησί της τέχνης, της μαρμαροτεχνίας, της πνευματικότητας, της εργατικότητας. Οι Τήνιοι κουβαλούν διαχρονικά ένα ήθος δημιουργίας και προσφοράς — και αυτό το ήθος η Αδελφότητα το μετέφερε στην καρδιά της Αθήνας.

Δεν είναι τυχαίο ότι από τις τάξεις των Τηνίων έχουν αναδειχθεί άνθρωποι που τίμησαν τα γράμματα, τις τέχνες, την επιστήμη, την κοινωνική προσφορά. Όπως δεν είναι τυχαίο και το ότι η Αδελφότητα στάθηκε πάντοτε αρωγός και συνοδοιπόρος αυτών των πορειών.

Ιδιαίτερη μνεία αξίζει σε όλους εκείνους —επώνυμους και ανώνυμους— που υπηρέτησαν την Αδελφότητα με ανιδιοτέλεια. Σεπροέδρους, μέλη διοικητικών συμβουλίων, εθελοντές, δωρητές. Σε ανθρώπους που αφιέρωσαν χρόνο, κόπο και ψυχή, όχι για προσωπική προβολή, αλλά για το κοινό καλό.

Σήμερα, καθώς κοιτάζουμε πίσω αυτά τα 150 χρόνια, δεν κυριαρχεί μόνο το συναίσθημα της νοσταλγίας, αλλά και αυτό της ευγνωμοσύνης και της ευθύνης. Γιατί η ιστορία δεν είναι βάρος — είναι πυξίδα. Μας δείχνει ποιοι είμαστε και μας καλεί να αναρωτηθούμε: *ποιοι θέλουμε να είμαστε στο μέλλον;*

Η Αδελφότητα των εν Αθήναις Τηνίωνκαλείται σήμερα να συνεχίσει την πορεία της σε έναν κόσμο διαφορετικό, πιο γρήγορο, πιο απαιτητικό, αλλά και πιο απομακρυσμένο από τις έννοιες της κοινότητας. Και ακριβώς γι' αυτό, ο ρόλος της είναι πιο επίκαιρος από ποτέ. Ένας ρόλος διακριτικός, αλλά ουσιαστικός. Αθόρυβος, αλλά καθοριστικός.

Να φέρει κοντά τις νεότερες γενιές.

Να μεταδώσει την ιστορία και την παράδοση χωρίς διδακτισμό.

Να συνδέσει το παρελθόν με το μέλλον.

Να κρατήσει ζωντανή την Τήνο μέσα στις καρδιές όσων ζουν μακριά της.

Και πάνω απ' όλα, να συνεχίσει να πορεύεται υπό τη σκέπη της Μεγαλόχαρης, της Παναγίας της Τήνου, που εδώ και πάνω από δύο αιώνες αποτελεί σημείο αναφοράς, παρηγοριάς και ελπίδας για ολόκληρο τον Ελληνισμό.

Η φετινή χρονιά, 150 χρόνια Αδελφότητας και επέτειος της Ευρέσεως, μοιάζει σαν μια σιωπηλή υπενθύμιση ότι τίποτα από όσα αξίζουν δεν είναι τυχαίο. Ότι η πίστη, η ενότητα και η προσφορά είναι δυνάμεις που αντέχουν στον χρόνο.

Η Αγία Εικόνα έχει χαράξει μέσα στον κάθε έναν που βρέθηκε μπροστά της και την προσκύνησε μια σύνδεση με το νησί και μια προσμονή της επιστροφής εκεί. Αυτά τα λίγα δευτερόλεπτα που στεκόμαστε μπροστά στη Μεγαλόχαρη σβήνουν όλα τα υπόλοιπα, συνδεόμαστε πνευματικά με την πηγή της μνήμης και της ταυτότητάς μας. Δεν είναι απλώς μια στιγμή προσευχής· είναι μια σιωπηλή συνομιλία με κάτι που μας ξεπερνά, αλλά ταυτόχρονα μας αφορά βαθιά. Εκεί, μπροστά στην Αγία Εικόνα, ο χρόνος παύει να μετριέται με ρολόγια και ημερολόγια και μετατρέπεται σε εσωτερική εμπειρία, σε υπόσχεση επιστροφής, σε δεσμό που δεν λύνεται.

Η Ευρέση της Αγίας Εικόνας δεν υπήρξε μόνο ένα γεγονός του παρελθόντος, αλλά ένα συνεχές παρόν. Από εκείνη τη στιγμή και έπειτα, η Τήνος δεν είναι απλώς τόπος· είναι προορισμός ψυχής. Είναι το σημείο όπου το θαύμα συναντά την ιστορία και η πίστη παίρνει σάρκα και μορφή μέσα στη ζωή των ανθρώπων. Γι' αυτό και η Εύρεση παραμένει ζωντανή όχι ως ανάμνηση, αλλά ως βίωμα που ανανεώνεται κάθε φορά που κάποιος ανεβαίνει τα σκαλιά, κάθε φορά που κάποιος στέκεται με ταπεινότητα μπροστά στην Εικόνα, κάθε φορά που η καρδιά επιστρέφει — ακόμη κι αν το σώμα βρίσκεται μακριά.

Γιατί, αλήθεια, πόσοι από εμάς δεν αισθανόμαστε ότι —όπου κι αν βρισκόμαστε— είμαστε πάντα συνδεδεμένοι με το νησί;

Πόσοι δεν μετράμε τον χρόνο μας με βάση το «πότε θα πάμε Τήνο» και το «πότε θα ξαναγυρίσουμε»;

Ακόμη και άνθρωποι που δεν έχουν καταγωγή από το νησί, φίλοι που έρχονται καλοκαίρια ως επισκέπτες, φεύγουν λέγοντας το ίδιο πράγμα:

«Ερωτεύτηκαμε την Τήνο».

Και αυτός ο έρωτας δεν είναι τουριστικός. Είναι βαθύτερος. Είναι έρωτας με το φως, με την απλότητα, με την πνευματικότητα, με την αίσθηση ότι εδώ κάτι σε ξεπερνά. Ότι εδώ δεν είσαι απλός επισκέπτης — είσαι συνοδοιπόρος.

Αυτόν ακριβώς τον δεσμό εκφράζει και υπηρετεί εδώ και 150 χρόνια Αδελφότητα των εν Αθήναις Τηνίων. Είναι ο ζωντανός κρίκος ανάμεσα στο νησί και την πόλη. Ανάμεσα στη μνήμη και το παρόν. Ανάμεσα στην πίστη και την καθημερινή ζωή.

Η Αδελφότητα μάς θυμίζει ότι η Τήνος δεν τελειώνει στο λιμάνι της. Ότι συνεχίζεται στις καρδιές, στις συναντήσεις, στις εκδηλώσεις, στις πρωτοβουλίες, στην αλληλεγγύη. Ότι είναι παρούσα ακόμη κι όταν δεν φαίνεται.

Και αυτό είναι, τελικά, το μεγαλύτερο επίτευγμα αυτών των 150 χρόνων:

Ότι η Αδελφότητα δεν λειτούργησε ποτέ ως νοσταλγικό απολίθωμα, αλλά ως ζωντανός οργανισμός. Ως χώρος όπου η παράδοση δεν φυλάσσεται σε βιτρίνες, αλλά μεταδίδεται από άνθρωπο σε άνθρωπο.

Σήμερα, λοιπόν, δεν τιμούμε απλώς το παρελθόν.

Τιμούμε μια συνέχεια.

Και καλούμαστε να την παραδώσουμε ακέραιη — ίσως και πλουσιότερη — στις επόμενες γενιές.

Γιατί όσο υπάρχουν άνθρωποι που κουβαλούν την Τήνο μέσα τους,

Όσο υπάρχουν θεσμοί όπως η Αδελφότητα των εν Αθήναις Τηνίων,

Όσο η Παναγία της Τήνου εξακολουθεί να μας ενώνει,

Τότε ξέρουμε ότι η μνήμη δεν χάνεται, η πίστη δεν σβήνει και η κοινότητα δεν διαλύεται.

Ας ευχηθούμε, λοιπόν, η Αδελφότητα των εν Αθήναις Τηνίων να συνεχίσει το έργο της με την ίδια ζέση, την ίδια καθαρότητα προθέσεων και την ίδια αγάπη για τον άνθρωπο και τον τόπο.

Ας ευχηθούμε τα επόμενα χρόνια να είναι χρόνια δημιουργικά, ενωτικά και φωτεινά.

Και ας κρατήσουμε όλοι μέσα μας τη βαθιά αλήθεια που μας ενώνει σήμερα εδώ: ότι όσο θυμόμαστε ποιοι είμαστε και από πού ερχόμαστε, μπορούμε με σιγουριά να βαδίσουμε προς το αύριο.

Χρόνια πολλά στην Αδελφότητα των εν Αθήναις Τηνίων.

Χρόνια πολλά στην Τήνο μας.

Χρόνια πολλά υπό τη χάρη της Παναγίας της Μεγαλόχαρης.

Σας ευχαριστώ!